

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om besvärsnämnderna för ärenden som gäller utkomstskydd

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om besvärsnämnden för social trygghet, lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden ändras samt att kapitlet om besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden i lagen om utkomstskydd för arbetslösa upphävs. Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska anslutas till besvärsnämnden för social trygghet. Samtidigt ändras det finska namnet på besvärsnämnden till sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta i stället för sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta. Nämndens svenska namn ändras inte.

Dessutom föreslås det att behörighetsvillkoren för medlemmarna i alla besvärsnämnder för ärenden som gäller utkomstskydd förenhetligas. Avgångsåldern för medlemmarna i besvärsnämnderna höjs till 70 år. Det föreslås också att det till lagarna om besvärsnämnderna ska fogas bestämmelser med anledning av det elektroniska ärendehanteringssystemet och att det görs vissa andra ändringar.

De föreslagna ändringarnas centrala målsättning är att effektivisera besvärsnämndernas verksamhet och enhetliga lagstiftningen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 Nuläge och bedömning av nuläget	3
2 Målsättning och de viktigaste förslagen	4
3 Propositionens konsekvenser	5
3.1 Ekonomiska konsekvenser	5
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	6
3.3 Konsekvenser för personalen	6
3.4 Konsekvenser för medborgarna	7
4 Beredningen av propositionen	7
5 Samband med andra propositioner	7
DETALJMOTIVERING	8
1 Lagförslag	8
1.1 Lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden	8
1.2 Lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden	11
1.3 Lagen om besvärsnämnden för social trygghet	12
2 Närmare bestämmelser och föreskrifter	15
3 Ikraftträdande	15
Lagförslag	17
1. Lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden	17
2. Lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden	20
3. Lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet	23
4. Lag om upphävande av 12 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa	29
Bilaga	30
Parallelltexter	30
1. Lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden	30
2. Lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden	36
3. Lag om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet	40

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning av nuläget

Socialförsäkringens system med första besvärinstanser för ärenden som gäller utkomstskydd består av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, besvärsnämnden för olycksfallsärenden, besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden. Var och en av dessa besvärsnämnder är specialiserad på att behandla de ärenden som gäller utkomstskydd som den har fått i uppgift att sköta. Besvärsnämnderna är organisatoriskt självständiga och oberoende, och de är på grund av sin specialisering jämförbara med specialdomstolar. Ändring i besvärsnämndernas beslut får sökas genom besvär hos försäkringsdomstolen.

Besvärsnämnden för social trygghet är första besvärinstans för största delen av de beslut som Folkpensionsanstalten meddelat. Nämnden behandlar beslut som gäller bl.a. sjukpension, bostadsbidrag, sjukdagpenning, moderskapspenning, föräldradagpenning, ersättningar för sjukvårdskostnader, vårdbidrag för pensionstagare, militärunderstöd, moderskapsunderstöd, barnbidrag, rehabiliteringsärenden och pensionsstöd. Bestämmelser om verksamheten vid besvärsnämnden för social trygghet finns i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) och i statsrådets förordning om besvärsnämnden för social trygghet (1418/2006).

Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden är första besvärinstans i ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa och i andra ärenden om vilka det bestäms särskilt i lag. Bestämmelser om besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden finns i 12 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och i statsrådets förordning om besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden (1178/2006).

Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden är första besvärinstans i ärenden som gäller arbetspensionsskydd. Bestämmelser om besvärsnämndens verksamhet finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005).

Besvärsnämnden för olycksfallsärenden är den första besvärinstans som behandlar besvärärenden som hör till den lagstadgade olycksfallsförsäkringen. Dessa ärenden gäller främst olycksfall i arbetet, yrkessjukdomar, lantbruksföretagares arbetsskador samt beväringars olycksfall i militärtjänst och militärtjänstsjukdomar. Enligt 237 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) fungerar besvärsnämnden för olycksfallsärenden, försäkringsdomstolen och högsta domstolen som besvärinstanser i olycksfallsförsäkringsärenden.

Antalet besvär till besvärsnämnden för social trygghet och till besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden har ökat kraftigt under de senaste åren. Dessutom har handläggningstiderna förlängts, men de är än så länge skäligen. Under de senaste fem åren har det skett en jämn ökning av antalet besvär. År 2012 lämnades 21 178 besvär och år 2016 27 451 besvär till besvärsnämnden för social trygghet. Till besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden lämnades år 2012 9 286 besvär och år 2016 12 224 besvär. Den genomsnittliga handläggningstiden har under samma tid förlängts från 6,3 till 9,7 månader vid besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden. Vid besvärsnämnden för social trygghet har den förkortats från 9,7 till 7,5 månader. Man har dock varit tvungna att bevilja besvärsnämnden för social trygghet tilläggsfinansiering eftersom handläggningstiden hotade bli oskäligt lång. Trots det förlängdes handläggningstiden något 2016 jämfört med 2014 och 2015, då handläggningstiden var 7,0 månader.

Man bör kunna reagera på det ökade antalet besvär och på de förlängda handläggningstiderna på ett hållbart sätt. Nämnderna har på egen hand på alla sätt försökt effektivisera verksamheten, men det finns inte längre mycket de kan göra. Vid ingången av 2017 och under årets lopp träder ett flertal lagändringar som berör den sociala tryggheten i kraft, vilket kan leda till att antalet besvär ökar avsevärt. Ändringarna innebär bl.a. att studerandena överförs till det allmänna bostadsstödet, att långtidsarbetslösa får pensionsstöd och att villkoren för arbetslöshetsdagpenningen och altemneringsersättningen skärps.

Besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden är självständiga resultatstyrda statliga ämbetsverk. Nämnderna är dock en del av social- och hälsovårdsministeriets bokföringsenhet, och deras bokslut rapporteras som en del av ministeriets bokslut. I övrigt är de självständiga arbetsgivarmyndigheter, förutom att social- och hälsovårdsministeriet i ärenden som gäller tjänstekollektivavtal fungerar som förvaltningsområdets förhandlingsmyndighet för deras del.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden kan inte på egen hand göra något för att påverka antalet besvär. För att inte äventyra medborgarnas rättsskydd måste man dock se till att handläggningstiderna inte blir för långa. Därför bör nämndernas verksamhet effektiviseras på alla sätt som står till buds. Nämnderna har tagit i bruk ett gemensamt elektroniskt ärendehanteringssystem. Detta torde i någon mån frigöra resurser inom kontorstjänsterna.

På statsförvaltningsnivå har man krävt att lokalerna ska utnyttjas effektivare och att man ska övergå till att använda utrymmen som ägs av Senatfastigheter. Om nämnderna är separata skulle det på grund av bestämmelserna om datasekretess vara mycket besvärligt att flytta till gemensamma utrymmen. Om nämnderna slås samman blir den nya nämnden tillräckligt stor för att kunna utgöra en självständig bokföringsenhet, och man eliminerar flera överlappningar i fråga om administrativa uppgifter och anskaffningar och de kostnader som överlappningarna ger upphov till. Eftersom antalet besvär till nämnderna ökar, leder en sammanslagning av nämnderna inte nödvändigtvis till besparingar i de totala kostnaderna, men kostnadsökningen kan åtminstone dämpas. Därför beslutade regeringen i planen för de offentliga finanserna 2017—2020 att besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden och besvärsnämnden för social trygghet slås samman vid ingången av 2018.

Det föreslås att den nya besvärsnämnden på svenska har samma namn som den nuvarande, besvärsnämnden för social trygghet, men att det finska namnet ändras från sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta till sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunta. I praktiken sker sammanslagningen så att besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden fusioneras med besvärsnämnden för social trygghet. Personalen vid besvärsnämnden för utkomtskyddsärenden övergår till motsvarande uppgifter som tidigare vid den nya nämnden, och personalen vid den nuvarande besvärsnämnden för social trygghet fortsätter i motsvarande uppgifter som tidigare. Antalet anställda vid den nya nämnden kommer att vara ca 100.

Bestämmelser om uppgifterna för ledningen för den nya besvärsnämnden för social trygghet ska utfärdas genom lag, och i övrigt ska bestämmelser om besvärsnämndens organisation och personal och om arbetet i besvärsnämnden finnas i besvärsnämndens arbetsordning. Nämnden ska bestå av fyra avdelningar, varav tre är förmånsavdelningar och en är en förvaltningsavdelning inklusive kontorstjänster. Nämndens verksamhet ska styras av överdirektören som chef för ämbetsverket, biträdd av en ledningsgrupp som utöver överdirektören består av två andra direktörer samt av chefen för förvaltningsavdelningen som föredragande. Överdirektören och

direktörerna ska fungera som ordförande för sektionerna i rättskipningsärenden. Vid besvärsnämnden ska det dessutom finnas ordförande med uppdraget som bisyssla.

I denna proposition föreslås det dessutom att vissa ändringar görs i alla lagar om besvärsnämnderna för ärenden som gäller utkomstskydd. Bestämmelser om var och en av besvärsnämnderna finns i separata lagar. I lagarna finns det därför bestämmelser som utan någon motiverad orsak till viss del avviker från varandra. För att systemet ska vara så enhetligt som möjligt är avsikten att bestämmelserna skrivs på samma sätt, om det inte finns orsak till något annat. Därför föreslås det nu att behörighetsvillkoren för medlemmarna i alla besvärsnämnder för ärenden som gäller utkomstskydd förenhetligas. Det föreslås att alla medlemmar i besvärsnämnderna ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. Vidare ska ordförandena vara förtrogna med i synnerhet de förmånssystem som behandlas i besvärsnämnden i fråga, och ordförandena med uppdraget som huvudsyssla ska dessutom ha i praktiken visad ledarförmåga.

I och med pensionsreformen som trädde i kraft vid ingången av 2017 höjs pensionsåldern i arbetspensionssystemet gradvis med två år. I samband med detta höjs t.ex. avgångsåldern för statstjänstemän gradvis till 70 år. Därför föreslås det att avgångsåldern för medlemmarna i besvärsnämnderna höjs till 70 år. Det föreslås också att det till lagarna om besvärsnämnderna ska fogas bestämmelser med anledning av det elektroniska ärendehanteringssystemet och att det görs vissa andra mindre ändringar.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Genom att slå samman besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden eliminerar man vissa överlappningar i fråga om administrativa uppgifter och anskaffningar och de kostnader som överlappningarna ger upphov till. För närvarande sköter 11 olika tjänstemän överlappande administrativa uppgifter vid nämnderna, vissa som huvudsaklig uppgift och andra vid sidan av sina övriga uppgifter. I en större enhet skulle organisationsstrukturen och användningen av personal vara effektivare.

När nämnderna fungerar som separata ämbetsverk finns det många överlappande administrativa uppgifter som krävs av självständiga ämbetsverk. En sammanslagning skulle avsevärt effektivisera nämndernas verksamhet. Överlappande uppgifter vid nämnderna gäller bl.a. resultatstyrning, planering och uppföljning av ekonomin, personalsadministration, avtalsverksamhet, utveckling av verksamheten, utbildning och kommunikation. Det bedöms att behovet av arbetskraft kommer att minska med ungefär fyra årsverken eller 200 000 euro per år när det inte längre finns överlappande uppgifter. Detta innebär att verksamheten effektiviseras eftersom resurserna kan riktas till behandlingen av besvär. Att nämnderna fungerar som två separata ämbetsverk förorsakar betydande extra kostnader inte bara på grund av överlappande personalutgifter, utan också på grund av t.ex. lösöre och olika system- och serviceavgifter.

Nämnderna har tagit i bruk ett gemensamt elektroniskt ärendehanteringssystem. Av data-säkerhetsskäl är systemet uppbyggt så att varje nämnd har ett separat datalager. Underhåll, ändringar och utveckling av systemet förorsakar kostnader för varje datalager separat. En sammanslagning av nämnderna gör det också möjligt att slå samman de olika datalagren. Ett gemensamt system leder till kostnadsbesparingar och effektiviserar underhållet och utvecklingen av systemet. Det bedöms att ett effektivt elektroniskt ärendehanteringssystem kan frigöra resurser om sammanlagt ungefär fyra årsverken eller 200 000 euro per år inom personaltjänsterna. Även dessa resurser kan användas till att effektivisera verksamheten.

Statliga ämbetsverk förutsätts utnyttja lokalerna effektivare och övergå till att använda utrymmen som ägs av Senatfastigheter. För närvarande hyr nämnderna sina lokaler av en privat hyresvärd. En sammanslagning av nämnderna gör det möjligt att hyra gemensamma lokaler av Senatfastigheter. Om nämnderna är separata skulle det på grund av bestämmelserna om data-sekretess inte vara möjligt att flytta till gemensamma utrymmen. Separata lokaler leder oundvikligen till överlappande kostnader för bl.a. informationsnät, kontorsteknik, passagekontroll, personalutrymmen, mötesrum, entrétjänster och bevakning. Detta gör att lokalerna utnyttjas mindre effektivt. Den nya gemensamma lokallösningen bedöms kunna leda till besparingar om 100 000 euro per år i och med att överlappningarna i fråga om utrymmen och anskaffningar försvinner. Flytten till nya lokaler förorsakar flyttkostnader av engångsnatur, men nämnderna skulle bli tvungna att flytta även om de skulle fortsätta som separata ämbetsverk.

Dessutom föreslås det att sammansättningen av den nya nämndens sektioner ändras så att besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden har en lagfaren medlem mindre. Detta ger besparingar om ca 20 000 euro per år.

Genom att slå samman besvärsnämnderna kan man dämpa ökningen av de administrativa kostnaderna. Eftersom antalet besvär ökar, bör de resurser som sparas in dock riktas till behandlingen av besvär så att handläggningstiden kan hållas inom skäliga gränser.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Den nya besvärsnämnd som bildas i och med sammanslagningen av besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska vara en självständig bokföringsenhet, inte en del av social- och hälsovårdsministeriets bokföringsenhet. Vid den sammanslagna nämnden kommer det att finnas ca 100 anställda. Avsikten är att den nya nämnden ska vara ett självständigt ämbetsverk också i egenskap av arbetsgivare och att den ska fungera som förvaltningsområdets förhandlingsmyndighet för sin egen del.

Det föreslås att en större andel av arbetsmängden för ordförandena med uppdraget som huvudsyssla, som har administrativa ledar- och chefsuppgifter vid ämbetsverket, ska bestå av ledning av avgörandeverksamheten. Det administrativa arbetet minskar för ordförandena med uppdraget som huvudsyssla, och tyngdpunkten i deras arbete flyttas till ledningen av arbetet i sektionerna. Detta ökar sakkunnigheten i avgörandeverksamheten och gör det lättare att upprätthålla en enhetlig beslutspraxis. Verksamheten blir samtidigt mer lik en domstols och får ökad extern trovärdighet.

De ändringar som föreslås för alla besvärsnämnder leder till tydligare bestämmelser om besvärsnämnderna och behörighetsvillkoren för medlemmarna. En del av bestämmelserna effektiviserar verksamheten. Till denna del har propositionen inga betydande ekonomiska eller andra konsekvenser, för förslagen gäller främst organiseringen av nämndernas verksamhet.

3.3 Konsekvenser för personalen

Personalen vid den nuvarande besvärsnämnden för social trygghet fortsätter i motsvarande uppgifter som tidigare, och personalen vid besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden övergår till motsvarande uppgifter som tidigare vid den nya nämnden. Bestämmelser som gäller detta finns i 5 a och 5 b § i statstjänstemannalagen (750/1994). Eftersom den sammanslagna nämnden får en ny organisationsstruktur, kan inte alla tjänstemän ha precis samma uppgifter som tidigare.

3.4 Konsekvenser för medborgarna

Genom att slå samman besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden med besvärsnämnden för social trygghet strävar man efter att hålla handläggningstiderna av besvären på en skälig nivå. Liksom ovan konstateras syftar förändringen dessutom till att göra det lättare att upprätthålla en enhetlig beslutspraxis. Även de föreslagna ändringar som gäller alla besvärsnämnder syftar till att effektivisera nämndernas verksamhet och på så sätt indirekt påverka handläggningstiderna.

4 Beredningen av propositionen

Regeringen beslutade i planen för de offentliga finanserna 2017—2020 att besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden och besvärsnämnden för social trygghet slås samman vid ingången av 2018. Till denna del har propositionen beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Frågor med anknytning till statsbudgeten har beretts i samarbete med finansministeriet. Dessutom har besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden deltagit i beredningen.

De övriga ändringarna i propositionen föreslås utgående från beredningen vid social- och hälsovårdsministeriet. Alla ändringar som föreslås i propositionen har diskuterats med arbetsgivarnas och arbetstagarnas centralorganisationer och med besvärsnämnderna. Det har inte begärts några utlåtanden om propositionen, eftersom de aktörer som är centrala med tanke på besvärsnämndernas verksamhet har deltagit i beredningen. De föreslagna ändringarna har inga direkta konsekvenser utanför besvärsnämnderna, eftersom ändringarna närmast gäller organisationen av besvärsnämndernas verksamhet.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den. Den besvärsnämnd för social trygghet, som inrättas, ska få ett eget moment 33.01.07. i budgetpropositionen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

2 §. Besvärsnämndens ordförande och medlemmar. Paragrafens systematik har förtydligats. Paragrafens 1 mom. föreslås motsvara gällande 1 mom., förutom att behörighetsvillkoren för ordföranden och vice ordförandena flyttas till 3 mom.

I 2 mom. ska det fortsättningsvis föreskrivas om besvärsnämndens medlemmar. I den föreslagna 2 mom. 2 punkten har de medlemmar som är förtrogna med arbetspensionsförsäkringsfrågor bytts ut mot lagfarna medlemmar.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det om behörighetsvillkoren för ordförandena och medlemmarna. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna ska i fortsättningen vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. För närvarande ska de vara förtrogna med de förmånssystem som behandlas i nämnden. Det finns många beröringspunkter mellan de olika socialförsäkringssystemen, och därför är det motiverat att i större utsträckning betona ordförandenas kunnande om socialförsäkringen som helhet. Med beaktande av de ärenden som behandlas i besvärsnämnden är det dock naturligt att särskild vikt fortsättningsvis fästs vid förtrogenhet med arbetspensionsförsäkringsfrågor när en persons kunnande om socialförsäkringen som helhet bedöms. Avsikten är inte att genom ändringen strama åt behörighetsvillkoren för medlemmarna, utan att beakta också annat kunnande än förtrogenhet med just de förmånssystem som behandlas i nämnden.

I det föreslagna momentet ersätts dessutom formuleringen om den examen som ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna ska ha avlagt med en enklare formulering. De ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst. Bestämmelser om examen som medför behörighet för domartjänst finns i 11 § i lagen om utnämning av domare (205/2000). Denna ordalydelse innefattar högre slutexamen i juridik, dvs. examensbenämningen juris magister och benämningen juris kandidat som föregick den. För tydlighetens skull har man i lagen om utnämning av domare velat precisera att det med högre högskoleexamen i juridik avses någon annan examen än den magisterexamen i internationell och komparativ rätt (MICL) som infördes vid ingången av 2011. En magister i internationell och komparativ rätt har nämligen inte nödvändigtvis samma kunskaper om det nationella rättssystemet som en juris magister, varför en avlagd examen i internationell och komparativ rätt inte anses vara tillräcklig utbildning för en tjänst som domare.

Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och vice ordförandena ska, med beaktande av deras uppgifter enligt lagen, fortsättningsvis vara förtrogna med de förmånssystem som behandlas i nämnden. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla ska i fortsättningen dessutom ha i praktiken visad ledarförmåga. Detta krav ställs redan på ordförandena med uppdraget som huvudsyssla i besvärsnämnden för olycksfallsärenden och besvärsnämnden för social trygghet.

Enligt det föreslagna momentet ska alla medlemmar vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. Avsikten är att i och med ändringen i större utsträckning betona kunnande om socialförsäkringen som helhet. Med beaktande av de ärenden som behandlas i besvärsnämnden är det dock naturligt att särskild vikt fortsättningsvis fästs vid förtrogenhet med arbetspensionsförsäkringsfrågor när en persons kunnande om socialförsäkringen som helhet bedöms.

Vidare föreslås det att behörighetsvillkoren för läkarmedlemmarna ändras så att läkarmedlemmarna ska vara legitimerade läkare. Naturligtvis är det bra om läkarna också är förtrogna med socialförsäkringsfrågor, men det ska inte vara ett krav. För närvarande ska läkarmedlemmarna dessutom vara förtrogna med försäkringsmedicin. Den föreslagna ändringen gör att villkoren överensstämmer med villkoren i försäkringsdomstolen, besvärsnämnden för olycksfallsärenden och besvärsnämnden för social trygghet.

Också de medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden ska i fortsättningen förutsättas vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. För närvarande ska de vara förtrogna med arbetspensionsfrågor inom den privata sektorn, kommunen eller staten. I den gällande lagen finns inget sådant krav på de medlemmar som är förtrogna med företagarverksamhet eller lantbruksföretagarverksamhet. Även dessa medlemmar ska i fortsättningen vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs det att ordföranden och vice ordförandena har en gemensam suppleant. Motsvarande bestämmelse gäller redan nu besvärsnämnden för olycksfallsärenden. Avsikten är att lindra de problem som uppstår om ordföranden med uppdraget som huvudsyssla eller en vice ordförande är frånvarande under en längre tid och att säkra att sektionernas verksamhet kan fortsätta utan störningar. Dessutom blir det möjligt att använda en extra sektionssammansättning om besvären anhopas.

För tillfället har varje ordinarie medlem en personlig suppleant. Antalet suppleanter måste alltså nu alltid vara detsamma som antalet ordinarie medlemmar. Det föreslås att det i fortsättningen ska finnas ett tillräckligt antal suppleanter. Minimiantalet suppleanter och behörighetsvillkoren för dem ska fastställas utgående från 3 och 4 mom. Dessutom ska 3 § tillämpas. I paragrafen föreskrivs det bl.a. om förordnande av suppleanter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden. Ändringen gör det även möjligt att flexibelt använda suppleanter i besvärsnämndens sammanträdespraxis. Till exempel ska suppleanterna på arbetsgivar- och arbetstagarsidan i fortsättningen kunna ersätta vilken som helst av de ordinarie medlemmar som representerar samma sida. Ett sammanträde ska inte behöva skjutas upp enbart för att en personlig suppleant inte har möjlighet att ersätta den ordinarie medlemmen vid sammanträdet.

Bestämmelsen i 5 mom. föreslås förbli oförändrad. Enligt momentet handlar ordföranden, vice ordförandena och medlemmarna under domaransvar.

4 §. Befrielse från medlemskap i besvärsnämnden och avgångsålder. Enligt den föreslagna paragrafen ska besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och medlemmar vara skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år. Även avgångsåldern för stats-tjänstemän höjs gradvis till 70 år.

8 §. Besvärsnämndens sammansättning vid avgörande. I paragrafens 2 mom. görs en ändring med anledning av att de medlemmar som är förtrogna med arbetspensionsförsäkringsfrågor har bytts ut mot lagfarna medlemmar.

I paragrafens 3 mom. görs ändringar med anledning av ibruktagandet av det elektroniska ärendehanteringssystemet. Beslutsförslaget nämns i den föreslagna bestämmelsen, vilket innebär att föredraganden alltid måste bifoga beslutsförslaget. Det är motiverat att också det egentliga beslutsförslaget med motiveringar och paragrafhänvisningar är tillgängligt för medlemmarna och att de kan kommentera det. I praktiken är det också så det fungerar.

I paragrafens 4 mom. korrigeras hänvisningen till 2 mom.

Det föreslås att ett nytt 5 mom. fogas till paragrafen. Paragrafen kompletteras så att möjligheten till en juridisk sektionssammansättning tas in i lagen. Det har upplevts vara ett problem att läkarmedlemmen nu för tiden måste delta i alla avgöranden i sektionen, också i dem som gäller rent juridiska ärenden. Vissa av dem kan vara mycket omfattande ärenden eller ärendegrupper som kan ta sektionens hela veckoarbetstid i anspråk. I enlighet med de gällande bestämmelserna måste läkarmedlemmen vara närvarande också vid muntlig förhandling i juridiska ärenden. En juridisk sammansättning ska användas vid avgörande av ett ärende som inte är förenat med en medicinsk bedömning. Så här kan läkarmedlemmen utnyttjas på ett mer ändamålsenligt sätt, och sektionen får en bredare juridisk expertis i krävande juridiska ärenden. De muntliga förhandlingar som kräver mera tid har i praktiken oftast gällt juridiska ärenden.

11 §. Plenum. Till 2 mom. fogas det enligt förslaget en bestämmelse om plenums beslutförhet i ärenden som gäller fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet. Förvaltningssektionens medlemmar, som för närvarande är nio till antalet, är jäviga vid beslut om bokslut och ansvarsfrihet. I enlighet med den gällande bestämmelsen beaktas de dock när man räknar om plenum är beslutfört. Ofta har en del av de övriga medlemmarna och suppleanterna förhinder och kan inte närvara vid plenum, eftersom det ordnas vid en tidpunkt som för de flesta medlemmar inte är ordinarie sammanträdesdag i besvärsnämnden. Det har därför varit svårt att få en beslutfört sammansättning i plenum vid fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet. Därför föreslås det att det ska räcka att minst hälften av de ojäviga medlemmarna är närvarande för att plenum ska vara beslutfört i ärenden som gäller fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet för förvaltningssektionen. Formuleringen i den föreslagna bestämmelsen överensstämmer också bättre än den nuvarande med förvaltningslagens 27 §, enligt vilken en tjänsteman inte ens får vara närvarande vid behandlingen av ett ärende om tjänstemannen är jävig.

12 §. Tillämpning av förvaltningsprocesslagen och sändande av handlingar. Till paragrafens rubrik fogas enligt förslaget ett omnämnande av sändande av handlingar, och till paragrafen fogas nya 5 och 6 mom. I paragrafens nya 5 mom. ska det föreskrivas om delgivning av besvärsnämndens beslut som så kallad vanlig delgivning. Bestämmelsen avviker från 55 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen. Motsvarande bestämmelse om vanlig delgivning finns redan i de andra lagarna om besvärsnämnderna. I enlighet med 55 § 3 mom. i förvaltningsprocesslagen ska på elektronisk delgivning tillämpas lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) och bestämmelsen om vanlig elektronisk delgivning enligt 19 § i den lagen.

Till paragrafen fogas ett nytt 6 mom., enligt vilket pensionsanstalterna är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver. Bestämmelsen behövs eftersom handlingarna då kan föras in i besvärsnämndens elektroniska ärendehanteringssystem utan att några särskilda åtgärder behöver vidtas vid besvärsnämnden. Utan den föreslagna bestämmelsen sänder inte alla de som i första hand har fattat besluten handlingar till nämnden i den form som nämndens elektroniska ärendehanteringssystem kräver, och det elektroniska ärendehanteringssystemet kan då inte utnyttjas fullt ut. Besvärsnämnden ska ändå i enskilda fall kunna ta emot också handlingar i annan form, om situationen så kräver. Bestämmelsen ska tillämpas från och med den 1 april 2018, så att det finns tillräckligt med tid för förberedelser.

14 §. Förvaltningsärenden. Det föreslås en ändring i 1 mom. så att det preciseras hur förvaltningssektionens medlemmar väljs. Nämndens verksamhetsgranskare har påpekat att det inte finns detaljerade bestämmelser om saken. Det föreslås nu att besvärsnämndens plenum ska välja alla medlemmar i förvaltningssektionen utom ordförandena och vice ordförandena.

1.2 Lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden

2 §. Besvärsnämndens medlemmar. Det föreslås att det i 3 mom. ska föreskrivas att det ska finnas ett tillräckligt antal suppleanter för medlemmarna, vilket motsvarar förslaget i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

Dessutom föreslås det att det till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. enligt vilket besvärsnämndens medlemmar handlar under domaransvar, på motsvarande sätt som i förslaget om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

3 §. Behörighetsvillkor för medlemmarna. Det föreslås att det i paragrafen ska föreskrivas att behörighetsvillkoren för medlemmarna i besvärsnämnden ska motsvara de ändringar som föreslås i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Alla medlemmar, med undantag av läkarmedlemmarna, ska i fortsättningen förutsättas vara förtroga med socialförsäkringsfrågor. Ordföranden och vice ordförandena ska, med beaktande av deras uppgifter, även vara förtroga med i synnerhet de förmånssystem som behandlas i nämnden. För närvarande ska ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna vara väl förtroga med olycksfallsförsäkringsfrågor. Inget sådant krav ställs för närvarande på de övriga medlemmarna. Dessutom föreslås det att kravet på avlagd examen för ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna ändras på motsvarande sätt som i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

5 §. Förordnande av besvärsnämnden. Det föreslås att 1 mom. ändras så att besvärsnämnden kan förordnas för högst fem år i sänder. Besvärsnämnden har i allmänhet tillsatts för fem år i enlighet med kalenderåret. Statsrådet har dock genom ett beslut av den 14 januari 2016 tillsatt besvärsnämnden för fem år mellan den 14 januari 2016 och den 13 januari 2021, och besvärsnämndens pågående mandattid löper alltså undantagsvis ut under kalenderåret. Med tanke på besvärsnämndens praktiska verksamhet är det mer ändamålsenligt med en mandattid som följer kalenderåret. För att besvärsnämndens mandattid igen ska kunna följa kalenderåret efter den pågående femårsperioden, föreslås det att ordet högst fogas till 1 mom. I praktiken innebär ändringen att mandattiden för den besvärsnämnd som tillsätts efter den pågående mandattiden undantagsvis kommer att vara knappt fem år lång. Därpå följande mandattider ska igen vara fulla femårsperioder som följer kalenderåret.

6 §. Domared och domarförsäkrans samt avgångsålder. Hänvisningen i paragrafens 1 mom. korrigeras så att den motsvarar den nuvarande lagstiftningen. Det föreslås att 2 mom. ändras så att avgångsåldern höjs till 70 år på motsvarande sätt som i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

7 §. Föredragande. Det föreslås att 2 mom. moderniseras på motsvarande sätt som i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och besvärsnämnden för social trygghet. Behörighetsvillkoret för föredraganden är enligt bestämmelserna examen som medför behörighet för domartjänst, vilket är den formulering som numera används för att uttrycka behörighetsvillkoret. I 2 mom. föreslås samma formulering.

9 §. Beslutförhet i en sektion. Det föreslås att det i 3 mom. görs samma ändring när det gäller det elektroniska ärendehanteringssystemet som i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

12 §. Plenum. Det föreslås att det i paragrafen görs samma ändring när det gäller plenum som i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

13 §. Förvaltningssektionen. I 1 mom. föreslås en precisering av hur förvaltningssektionens medlemmar väljs på motsvarande sätt som i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

14 §. Behandlingen av ärenden. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 7 mom. enligt vilket försäkringsanstalterna är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver, på motsvarande sätt som i fråga om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

1.3 Lagen om besvärsnämnden för social trygghet

Enligt förslaget ändras lagens rubrik på finska eftersom namnet på besvärsnämnden ändras. Rubriken ändras inte på svenska. Rubriken för 1 kap. ändras på finska av samma anledning och på svenska för att överensstämma med motsvarande formulering i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden.

1 §. Besvärsnämndens uppgifter och behörighet. Enligt förslaget ändras den finska språkdräkten i paragrafens rubrik eftersom besvärsnämndens namn ändras. I den svenska språkdräkten fogas ordet besvärsnämndens till paragrafens rubrik. Dessutom föreslås det att det till 1 mom. fogas att besvärsnämnden behandlar ärenden som gäller utkomtskydd för arbetslösa.

2 §. Ordförande och medlemmar. Enligt förslaget ska det i 1 mom. föreskrivas att rättskipningsverksamheten i besvärsnämndens sektioner leds av tre ordförande med uppdraget som huvudsyssla och högst fyra ordförande med uppdraget som bisyssla. Överdirektören och de två direktörerna för besvärsnämnden ska fungera som ordförande med uppdraget som huvudsyssla. Det föreslås att närmare bestämmelser om överdirektören och direktörerna ska finnas i 4 §.

I paragrafens 2 mom. ska det föreskrivas om besvärsnämndens medlemmar med uppdraget som bisyssla och om antalet sådana medlemmar. Det föreslås, liksom i fråga om de andra besvärsnämnderna, att det ska finnas ett tillräckligt antal suppleanter för medlemmarna. Besvärsnämndens ordförande och medlemmar med uppdraget som bisyssla ska representera utomstående sakkunskap i besvärsnämndens verksamhet.

Enligt det föreslagna 3 mom. ska alla ordförande och medlemmar som deltar i rättskipningsverksamheten handla under domaransvar.

3 §. Behörighetsvillkor för medlemmarna. I paragrafens 1 mom. konstateras det enligt förslaget att bestämmelser om behörighetsvillkoren för besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla, som är tjänstemän, finns i 4 §. Detta beror på att ordförandena med uppdraget som huvudsyssla även fungerar som direktörer för besvärsnämnden. Behörighetsvillkoren för besvärsnämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ändras på motsvarande sätt som i fråga om de andra besvärsnämnderna. Därmed ska de ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtroga med socialförsäkringsfrågor och med de förmånsystem som behandlas i nämnden.

I 2 mom. görs en ändring i den finska ordalydelsen, medan ingen motsvarande ändring behöver göras i den svenska formuleringen att medlemmarna i besvärsnämnden ska vara förtroga med socialförsäkringsfrågor. I momentet ska det inte längre föreskrivas om ordförandena med uppdraget som bisyssla, eftersom det enligt förslaget föreskrivs om dem i 1 mom.

I 3 och 4 mom. ska det föreskrivas om förordnande av besvärsnämndens medlemmar med kännedom om olika förhållanden. I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det om de medlemmar

som i egenskap av medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden deltar i behandlingen av de ärenden som avgörs av den nuvarande besvärsnämnden för social trygghet. För närvarande finns det i lagen inga närmare bestämmelser om hur medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden förordnas. Det föreslås nu att dessa medlemmar ska representera organisationer som representerar förmånstagarna. Således ska sammanlagt åtta medlemmar förordnas på förslag av de mest representativa organisationer som representerar arbetsgivarna, arbetstagarna, företagarna och lantbruksföretagarna. Fyra medlemmar ska förordnas på förslag av de mest representativa av de övriga organisationer som representerar förmånstagarna. De övriga organisationerna som representerar förmånstagarna är sådana som allmänt kan anses representera den breda grupp förmånstagare vars ärenden behandlas i besvärsnämnden. Det kan bland annat vara fråga om de mest representativa patient-, pensions- och handikappförbunden.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs det om förordnande av besvärsnämndens medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden till de sektioner som behandlar utkomstskydd för arbetslösa. Det föreslås att de ska förordnas på motsvarande sätt som motsvarande medlemmar i den nuvarande besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden. Av dessa sex medlemmar ska därmed hälften förordnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och hälften på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens mest representativa centralorganisationer.

I det föreslagna 5 mom. preciseras formuleringen. Läkarmedlemmarna och deras suppleanter ska fortsättningsvis vara legitimerade läkare.

4 §. Utnämning av samt uppgifter och behörighetsvillkor för överdirektören och direktörerna. Det föreslås i 1 mom. att statsrådet ska utnämna överdirektören och direktörerna för besvärsnämnden. Motsvarande bestämmelse gäller för närvarande ordförandena med uppdraget som huvudsyssla.

I 2 mom. ska det på motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen föreskrivas om överdirektörens och direktörernas uppgifter.

I det föreslagna 3 mom. ska det föreskrivas om behörighetsvillkoren för överdirektören och direktörerna på motsvarande sätt som för ordförandena för de andra besvärsnämnderna, eftersom de ska fungera som ordförande för besvärsnämndens sektioner. Överdirektören och direktörerna ska därför ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i nämnden. Vidare ska de ha i praktiken visad ledarförmåga. Överdirektören är chef för hela ämbetsverket och ska därför, liksom också andra chefer för statliga ämbetsverk, dessutom ha erfarenhet av ledarskap. Erfarenhet av ledarskap kan förvärfvas endast genom chefsarbete. Ledarförmåga kan förvärfvas också på något annat sätt, t.ex. genom projektledning.

5 §. När en plats som medlem blir ledig. I paragrafens 2 mom. ändras ordet vice ordförande till ordet ordförande.

6 §. Domarförsäkran och avgångsålder. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att det i stället för om besvärsnämndens ordförande och vice ordförande föreskrivs om nämndens överdirektör och direktörer. I 2 mom. görs motsvarande ändring av avgångsåldern som i fråga om de andra besvärsnämnderna.

8 §. Besvärsnämndens sammansättning vid avgörande. I den föreslagna paragrafen ska det, liksom i den gällande paragrafen, föreskrivas att besvärärendena avgörs i sektioner.

9 §. Medicinsk sammansättning med fem medlemmar. I paragrafen föreskrivs det om den så kallade ordinarie sammansättningen vid avgörande, som har fem medlemmar. Det föreslås nu att denna sammansättning ändras så att det finns en medicinsk sammansättning med fem medlemmar och en juridisk sammansättning med fem medlemmar. I 9 § ska det enligt förslaget föreskrivas om den medicinska sammansättningen. Av de ärenden som enligt den gällande bestämmelsen behandlas i en sammansättning med fem medlemmar i besvärsnämnden för social trygghet kvarstår alla, utom ärenden som gäller bosättningsbaserad social trygghet. De ska enligt förslaget i stället behandlas i en juridisk sammansättning med fem medlemmar, eftersom de inte beror på medicinska aspekter. Dessutom ska en medicinsk sammansättning med fem medlemmar behandla sådana ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa, om avgörandet av ärendet i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning. Vid avgörande av ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa hör till sammansättningen, utöver ordförande, en lagfaren medlem och en läkarmedlem, två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden, och vid avgörande av andra ärenden två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden.

I paragrafens 4 mom. föreslås motsvarande ändring som i de andra lagförslagen med anledning av ibruktagandet av det elektroniska ärendehanteringssystemet.

9 a §. Juridisk sammansättning med fem medlemmar. Det föreslås att det till lagen ska fogas en ny 9 a § som gäller juridiska sammansättningar med fem medlemmar. I denna sammansättning ska det avgöras sådana ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa där avgörandet inte i väsentlig grad beror på medicinska aspekter samt ärenden som gäller bosättningsbaserad social trygghet. Vid avgörande av ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa hör till sammansättningen, utöver ordförande och två lagfarna medlemmar, två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden, och vid avgörande av andra ärenden två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden.

9 b §. Beslutförhet i en sammansättning vid avgörande. I paragrafen ska stadgas om beslutförheten vid avgöranden. I lagens 9 och 9 a § ska stadgas vilka ärenden ska avgöras i en sammansättning med fem medlemmar. I paragrafens 1 mom. ska stadgas att också andra ärenden ska avgöras i en sammansättning med fem medlemmar, om ärendet är av särskilt stor betydelse för sökandens försörjning eller tillämpningen av lag.

I paragrafens 2 mom. ska stadgas att en sektion är beslutför när ordföranden och minst två andra medlemmar är närvarande. Förutsättning för detta är att de av medlemmarna som inte är närvarande genom en anteckning i det elektroniska systemet för behandlingen av ärenden före sammanträdet har meddelat att de förenar sig om föredragandens framställning och beslutsförslag. En förutsättning är dessutom att de närvarande medlemmarna vid mötet intar samma ståndpunkt.

10 §. Sammansättning med tre medlemmar. Det föreslagna paragrafen motsvarar den gällande, men vissa formuleringar preciseras. I en sammansättning med tre medlemmar ska andra ärenden avgöras än de som nämns i 9 och 9 a § och som inte avgörs av ordföranden ensam. Ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa ska inte avgöras i en sektion med tre medlemmar. I paragrafen föreslås dessutom motsvarande ändring som i de andra lagförslagen med anledning av ibruktagandet av det elektroniska ärendehanteringssystemet.

10 a §. Ärenden som ska avgöras av en ordförande. I paragrafens 1 mom. ändras ordet vice ordförande till ordet ordförande.

11 §. Förstärkt sektion. Det föreslås ändringar av språklig karaktär i paragrafen.

12 §. Plenum. Det föreslås ändringar av språklig karaktär i paragrafen.

13 §. Förvaltningssektionen. Enligt paragrafen behandlas besvärsnämndens förvaltningsärenden i förvaltningssektionen. Det föreslås att paragrafen upphävs, eftersom besvärsnämnden är ett statligt ämbetsverk och det är chefen för ett statligt ämbetsverk, i det här fallet överdirektören, som ansvarar för dess verksamhet. Beslut om förvaltningsärenden kan därmed inte fattas av personer som inte ansvarar för ämbetsverkets verksamhet.

14 §. Behandlingen av ärenden. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 9 mom. med motsvarande bestämmelser som i de andra lagförslagen med anledning av ibruktagandet av det elektroniska ärendehanteringssystemet.

16 §. Tjänsteåtal. I paragrafen ändras ordet vice ordförande till ordförande.

18 §. Finansiering. I paragrafens 2 mom. ändras ordet vice ordförande till ordet ordförande.

19 §. Närmare bestämmelser. Enligt den föreslagna ordalydelsen i paragrafen finns närmare bestämmelser om besvärsnämndens organisation, delegationer och personal och om arbetet i besvärsnämnden i besvärsnämndens arbetsordning. I enlighet med praxis vid statliga ämbetsverk utfärdas arbetsordningen av överdirektören. Avsikten är att det vid besvärsnämnden ska finnas en delegation där besvärsnämndens ordförande och medlemmar med uppdraget som bisyssla är representerade. I delegationen ska man kunna behandla ärenden som gäller besvärsnämndens verksamhet.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om arbetet i den nya besvärsnämnden för social trygghet ska finnas i nämndens arbetsordning. I arbetsordningen ska det finnas bestämmelser om bl.a. besvärsnämndens organisation, delegationer och personal och om arbetet i besvärsnämnden.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2018.

Verksamheten vid besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska upphöra vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet.

Vad som någon annanstans i lagstiftningen föreskrivs om besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska i fortsättningen gälla besvärsnämnden för social trygghet. Ärenden som är anhängiga vid den nuvarande besvärsnämnden för social trygghet eller vid besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden ska överföras till behandling och avgörande i den nya besvärsnämnden för social trygghet.

Mandattiderna för den nuvarande besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden löper ut den 31 december 2017, och den nya besvärsnämnden för social trygghet tillsätts den 1 januari 2018.

RP 74/2017 rd

De behörighetsvillkor som föreslås i lagarna om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och besvärsnämnden för olycksfallsärenden ska tillämpas på personer som förordnats till medlemmar av nämnderna efter lagarnas ikraftträdande.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) 2 och 4 §, 8 § 2—4 mom., 11 § 2 mom., rubriken för 12 § samt 14 § 1 mom.,
av dem 2 § sådan den lyder i lagarna 1333/2011 och 1218/2016, 4 §, 8 § 4 mom. och 11 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1298/2006, 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1318/2010, rubriken för 12 § sådan den lyder i lag 805/2015 och 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1333/2011, samt
fogas till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1298/2006 och 1318/2010, ett nytt 5 mom. och till 12 §, sådan den lyder i lag 805/2015, nya 5 och 6 mom. som följer:

2 §

Besvärsnämndens ordförande och medlemmar

Besvärsnämnden har en ordförande med uppdraget som huvudsyssla och minst tre vice ordförande med uppdraget som bisyssla. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder besvärsnämnden och svarar för dess verksamhet, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens administrativa ärenden. Närmare föreskrifter om uppgifterna för ordföranden med uppdraget som huvudsyssla finns i arbetsordningen.

Utöver ordföranden och vice ordförandena ska besvärsnämnden dessutom ha minst 18 andra medlemmar med uppdraget som bisyssla. Av medlemmarna med uppdraget som bisyssla ska minst

- 1) fyra medlemmar vara läkare,
- 2) fyra medlemmar vara jurister,
- 3) åtta medlemmar vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden,
- 4) en medlem vara förtrogen med företagarkerksamhet,
- 5) en medlem vara förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet.

Ordföranden, vice ordförandena och juristmedlemmarna ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst och vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. Ordföranden och vice ordförandena ska dessutom vara förtrogna med i synnerhet de förmånssystem som behandlas i nämnden och ordföranden ska ha i praktiken visad ledarförmåga. Läkarmedlemmarna ska vara legitimerade läkare. De övriga medlemmarna ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor.

Ordföranden och vice ordförandena har en gemensam suppleant på vilken tillämpas bestämmelserna om vice ordförande i denna lag. Ett tillräckligt antal suppleanter ska förordnas för de övriga medlemmarna med iakttagande av bestämmelserna om förordnande av med-

lemmar i 3 §. Vad som i denna lag föreskrivs om medlemmarna i besvärsnämnden och om behörigheten för dem tillämpas även på suppleanterna.

Ordföranden, vice ordförandena och de övriga medlemmarna handlar under domaransvar.

4 §

Befrielse från medlemskap i besvärsnämnden och avgångsålder

På rätten för besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar att kvarstå i uppdraget tillämpas vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten. Besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år. Om en plats som vice ordförande eller som annan medlem med uppdraget som bisyssla i besvärsnämnden blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden.

8 §

Besvärsnämndens sammansättning vid avgörande

En sektion som behandlar besvärssärenden är beslutför när sektionens ordförande, en juristmedlem, en läkarmedlem samt två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden är närvarande. En ytterligare förutsättning för beslutförheten är att

1) en medlem som är förtrogen med företagarkerksamhet är närvarande vid behandlingen av ett ärende vars avgörande i väsentlig grad är beroende av tillämpningen av lagen om pension för företagare (1272/2006) eller av bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den,

2) en medlem som är förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet är närvarande vid behandlingen av ett ärende vars avgörande i väsentlig grad är beroende av tillämpningen av lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), lagen om avträdelsepension (16/1974), lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992), lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994) eller av bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dessa.

En sektion är beslutför också när ordföranden och minst två andra medlemmar är närvarande vid sektionens sammanträde, om alla de medlemmar som enligt 2 eller 5 mom. ska vara närvarande vid behandlingen av ett ärende skriftligen eller genom en anteckning i det elektroniska systemet för behandling av ärenden före sammanträdet har förenat sig om föredragandens framställning och beslutsförslag och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

En förutsättning för en sektionens beslutförhet är dessutom att högst hälften av de närvarande medlemmarna är medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, medlemmar som är förtrogna med lantbruksföretagarverksamhet och medlemmar som är förtrogna med företagarkerksamhet och att den ena av de två i 2 mom. 1 och 2 punkten nämnda medlemmarna som är förtrogna med förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden har förordnats på framställning av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och den andra på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer.

Vid behandlingen av ett ärende vars avgörande inte beror på medicinska aspekter är sektionen med avvikelse från 2 mom. beslutför när ytterligare en juristmedlem är närvarande i stället för läkarmedlemmen.

11 §

Plenum

Plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande samt minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. I ärenden som gäller fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet för förvaltningssektionen är plenum beslutfört när minst hälften av de ojäviga medlemmarna är närvarande. En förutsättning för plenums beslutförhet när besvärssärenden avgörs är dessutom att högst hälften av de närvarande medlemmarna är medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, medlemmar förtrogna med lantbruksföretagarverksamhet och medlemmar förtrogna med företagaverksamhet. För medlemmarna gäller då dessutom vad som föreskrivs i 8 §.

12 §

Tillämpning av förvaltningsprocesslagen, delgivning och sändande av handlingar

Ett beslut av besvärsnämnden delges så att det sänds per post genom brev till mottagaren under den adress som mottagaren har uppgett. Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som sökanden har uppgett, om inte något annat visas.

Pensionsanstalterna är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

14 §

Förvaltningsärenden

I förvaltningssektionen behandlas besvärsnämndens förvaltningsärenden enligt arbetsordningen. Besvärsnämndens ordförande, eller vid förhinder för denne en av vice ordförandena, sammankallar förvaltningssektionen och är ordförande för sektionen. Övriga medlemmar i sektionen är besvärsnämndens vice ordförande. Dessutom utser besvärsnämndens plenum till förvaltningssektionen en medlem som utses av och bland de medlemmar i besvärsnämnden som förordnats på framställning av arbetsgivarorganisationerna, en medlem som utses av och bland de medlemmar som förordnats på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens centralorganisationer och en medlem som utses av och bland de medlemmar som förordnats på framställning av företagatorganisationerna och lantbruksföretagarorganisationerna eller bland deras suppleanter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På den som förordnats till medlem av nämnden före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 2 § i den lydelse den hade vid lagens ikraftträdande.

Lagens 12 § 6 mom. tillämpas från och med den 1 april 2018.

2.

Lag

om ändring av lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010) 2 § 3 mom., 3 §, 5 § 1 mom., 6 §, 7 § 2 mom., 9 § 3 mom., 12 § 2 mom. och 13 § och
fogas till 2 § ett nytt 4 mom. och till 14 §, sådan den lyder i lag 804/2015, ett nytt 7 mom. som följer:

2 §

Besvärsnämndens medlemmar

Ordföranden och vice ordförandena har en gemensam suppleant på vilken tillämpas det som i denna lag föreskrivs om vice ordförande. Ett tillräckligt antal suppleanter ska förordnas för de övriga medlemmarna med iakttagande av bestämmelserna om förordnande av medlemmar i 5 §. Vad som i denna lag föreskrivs om medlemmarna i besvärsnämnden och om behörigheten för dem tillämpas på suppleanterna.

Ordföranden, vice ordförandena och de övriga medlemmarna handlar under domaransvar.

3 §

Behörighetsvillkor för medlemmarna

Ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst och vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. Ordföranden och vice ordförandena ska dessutom vara förtrogna med i synnerhet de förmånssystem som behandlas i nämnden. Ordföranden ska ha i praktiken visad ledarförmåga. Läkarmedlemmarna ska vara legitimerade läkare. De övriga medlemmarna ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor.

5 §

Förordnande av besvärsnämnden

På framställning av social- och hälsovårdsministeriet utnämner statsrådet besvärsnämndens ordförande tills vidare och de övriga medlemmarna för högst fem år i sänder.

6 §

Domarförsäkrans och avgångsålder

Besvärsnämndens medlemmar ska när de tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkrans, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkrans finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (673/2016).

Medlemmarna är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år.

7 §

Föredragande

Föredragandena ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst. Närmare bestämmelser om föredragandenas uppgifter finns i arbetsordningen.

9 §

Beslutförhet i en sektion

En sektion är beslutför också när sektionens ordförande och minst två andra medlemmar är närvarande, förutsatt att de av sektionens medlemmar som inte är närvarande skriftligen eller genom en anteckning i det elektroniska systemet för behandling av ärenden före sammanträdet har meddelat att de förenar sig om föredragandens framställning och beslutsförslag och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

12 §

Plenum

Plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. I ärenden som gäller fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet för förvaltningssektionen är plenum beslutfört när minst hälften av de ojäviga medlemmarna är närvarande. En förutsättning för plenums beslutförhet är dessutom att minst en medlem förordnad på förslag av arbetsgivarorganisationerna och en medlem förordnad på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens organisationer samt en medlem förordnad på förslag av lantbruksföretagarorganisationerna är närvarande. Vid behandlingen av ärenden som gäller sökande av ändring får högst hälften av de närvarande medlemmarna vara medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden och medlemmar med kännedom om lantbruksföretagarnas verksamhet. Om avgörandet av ett ärende i väsentlig grad beror på medicinska aspekter ska också en läkarmedlem vara närvarande.

13 §

Förvaltningssektionen

Förvaltningsärendena behandlas i förvaltningssektionen. Ordförande i sektionen är besvärsnämndens ordförande och övriga medlemmar är besvärsnämndens vice ordförande. Till förvaltningssektionen hör dessutom tre medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden, vilka utses så att de medlemmar som förordnats på förslag av ar-

betsgivarorganisationerna bland sig utser en medlem, de medlemmar som förordnats på förslag av arbetstagar- och tjänstemannaorganisationerna bland sig utser en medlem och de medlemmar som förordnats på förslag av lantbruksföretagarorganisationerna bland sig utser en medlem. Plenum fastställer valet av de föreslagna medlemmarna i förvaltningssektionen.

14 §

Behandlingen av ärenden

Försäkringsanstalterna är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På den som förordnats till medlem av nämnden före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 3 § i den lydelse den hade vid lagens ikraftträdande.

Lagens 14 § 7 mom. tillämpas från och med den 1 april 2018.

3.

Lag

om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) 13 §,
ändras den finska språkdräkten i lagens rubrik samt rubriken för 1 kap., rubriken för 1 §, 1 §
1 mom., 2—6, 8—11, 12, 16 samt 18 och 19 §,
av dem 4 och 11 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 463/2008, 6 § sådan den lyder i lag
711/2016, 8 § sådan den lyder i lag 463/2008, 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna
463/2008 och 716/2010 och 10 a § 1 mom. sådan den lyder i lag 1319/2010, samt
fogas till lagen en ny 9 a § och 9 b § samt till 14 §, sådan den lyder i lag 807/2015, ett nytt
9 mom. som följer:

1 kap.

Besvärsnämnden samt dess uppgifter och medlemmar

1 §

Besvärsnämndens uppgifter och behörighet

Besvärsnämnden för social trygghet (*besvärsnämnden*) är första besvärinstans i ärenden
som gäller utkomstskydd för arbetslösa samt i ärenden som gäller utkomstskydd och som
handläggs av Folkpensionsanstalten i enlighet med vad som föreskrivs särskilt i de ifrågava-
rande förmånslagarna.

2 §

Besvärsnämndens medlemmar

Rättskipningsverksamheten i besvärsnämndens sektioner leds av tre ordförande med upp-
draget som huvudsyssla och högst fyra ordförande med uppdraget som bisyssla. Överdirektö-
ren och direktörerna för besvärsnämnden är ordföranden med uppdraget som huvudsyssla.

Dessutom har besvärsnämnden som medlemmar med uppdraget som bisyssla minst sex lä-
karmedlemmar, minst nio juristmedlemmar samt 18 medlemmar som representerar kännedom
antingen om ändringssökandenas förhållanden eller om förhållandena i arbetslivet och på ar-

betsmarknaden. Dessutom finns i besvärsnämnden ett tillräckligt antal suppleanter. På suppleanterna tillämpas det som i lag föreskrivs om besvärsnämndens medlemmar.

Ordförandena och de övriga medlemmarna handlar under domaransvar.

3 §

Medlemmarnas behörighet och utnämning av dem

Bestämmelser om behörigheten för besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla finns i 4 §. Besvärsnämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i nämnden.

De övriga medlemmarna i besvärsnämnden ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och juristmedlemmarna ska dessutom ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst.

Till besvärsnämndens andra sektioner än de som behandlar utkomstskydd för arbetslösa ska det utnämnas tolv medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Av dem ska tre medlemmar utnämnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer, fyra medlemmar på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens mest representativa centralorganisationer, en medlem på förslag av de mest representativa företagarorganisationerna och lantbruksföretagarorganisationerna och fyra medlemmar på förslag av de mest representativa organisationerna som representerar förmånstagarna.

Till besvärsnämndens sektioner som behandlar utkomstskydd för arbetslösa ska det utnämnas sex medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Av dem ska hälften utnämnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och hälften på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens mest representativa centralorganisationer.

Läkarmedlemmarna och deras suppleanter ska vara legitimerade läkare.

4 §

Utnämning av samt uppgifter och behörighetsvillkor för överdirektören och direktörerna

I besvärsnämnden finns det en överdirektör och två direktörer som utnämns av statsrådet.

Överdirektören leder besvärsnämnden och svarar för verksamheten, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens förvaltningsärenden. Närmare föreskrifter om uppgifterna för överdirektören finns i arbetsordningen. De uppgifter som hör till direktörerna anges i arbetsordningen.

Överdirektören och direktörerna ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i nämnden. Vidare ska de ha i praktiken visad ledarförmåga. Överdirektören ska dessutom ha erfarenhet av tjänstgöring som chef.

5 §

När en plats som medlem blir ledig

Det som föreskrivs om innehavare av domartjänst gäller i fråga om medlemmarnas rätt att kvarstå i sitt uppdrag.

Om en plats som ordförande med uppdraget som bisyssla eller en plats som medlem blir ledig under mandattiden, förordnas en efterträdare för återstoden av mandattiden.

6 §

Domarförsäkrans och avgångsålder

Besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla, ordförande med uppdraget som bisyssla och medlemmar ska när de tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkrans, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkrans finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (673/2016).

Ordförandena med uppdraget som bisyssla och medlemmarna är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år.

8 §

Besvärsnämndens sammansättning vid avgörande

I besvärsnämnden avgörs besvärssärendena i sektioner. Rättskipningsärenden avgörs på föredragning i en sektion med fem eller tre medlemmar, i en förstärkt sektion eller i plenum. Rättskipningsärenden får avgöras också av ordföranden ensam.

9 §

Medicinsk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar

I en medicinsk sammansättning med fem medlemmar ingår sektionens ordförande och som övriga medlemmar en juristmedlem, en läkarmedlem och två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Vid behandlingen av ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa ingår dock i sammansättningen sektionens ordförande och som övriga medlemmar en juristmedlem, en läkarmedlem och två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden.

Ett ärende behandlas i en medicinsk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar, när det är fråga om

- 1) rätt till sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007),
- 2) rätt till en förmån enligt lagen om handikappförmåner (570/2007) eller beloppet av en förmån enligt den lagen,
- 3) rätt till garantipension som beviljats enligt 7 § 2 mom. 2 punkten i lagen om garantipension (703/2010),
- 4) rätt till sjukdagpenning enligt 8 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller till partiell sjukdagpenning enligt 8 kap. 11 § i den lagen,
- 5) rätt till rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) eller till yrkesinriktad rehabilitering eller medicinsk rehabilitering enligt den lagen,
- 6) ersättning för företagshälsovård eller ersättning för semesterkostnader enligt sjukförsäkringslagen,
- 7) ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa och där avgörandet av ärendet i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning.

9 a §

Juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar

I en juridisk sammansättning med fem medlemmar ingår sektionens ordförande och som övriga medlemmar två juristmedlemmar och två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Vid behandlingen av ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa

ingår dock i sammansättningen sektionens ordförande och som övriga medlemmar två juristmedlemmar och två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden.

Ett ärende behandlas i en juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar, när det är fråga om

1) ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa, där avgörandet av ärendet inte i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning,

2) huruvida någon omfattas av bosättningsbaserad social trygghet enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

9 b §

Beslutförhet i en sammansättning vid avgörande

Också andra ärenden än de som nämns i 9 och 9 a § ska avgöras i en sammansättning med fem medlemmar, om ärendet är av särskilt stor betydelse för sökandens försörjning eller tillämpningen av lag.

Sektionen är beslutför när ordföranden och minst två andra medlemmar är närvarande, förutsatt att de av medlemmarna som inte är närvarande skriftligen eller genom en anteckning i det elektroniska systemet för behandling av ärenden före sammanträdet har meddelat att de förenar sig om föredragandens framställning och beslutsförslag och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

10 §

Sammansättning vid avgörande med tre medlemmar

När andra ärenden än de som nämns i 9 och 9 a § behandlas hör till sammansättningen vid avgörande utöver sektionens ordförande även två juristmedlemmar eller en juristmedlem och en läkarmedlem. Sektionen är beslutför när ordföranden och en medlem är närvarande, förutsatt att den tredje medlemmen skriftligen eller genom en anteckning i det elektroniska systemet för behandling av ärenden före sammanträdet har förenat sig om föredragandens framställning och beslutsförslag och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

10 a §

Ärenden som ska avgöras av en ordförande

Besvärsnämndens ordförande eller en ordförande avgör på föredragning de besvärärenden som gäller beloppet av en ersättning enligt 3 kap. 4 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen eller 3 kap. 5 § 1 mom. i den lagen.

11 §

Förstärkt sektion

Överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden eller en av besvärsnämndens sektioner kan förordna att ett ärende som behandlas i sektionen, eller avgörs av en ordförande, eller att en fråga som hör till ärendet ska avgöras i en förstärkt sektion för att säkerställa en enhetlig tolkning. I den förstärkta sektionen ingår som ordförande överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden och som medlemmar dessutom de övriga ordförandena med uppdraget som

huvudsyssla och de ordföranden för sektioner som behandlar ärendegruppen i fråga och har uppdraget som bisyssla samt medlemmarna i den sektion som tidigare har behandlat ärendet.

Den förstärkta sektionen är beslutför när minst två tredjedelar av medlemmarna är närvarande.

12 §

Plenum

Om ett ärende som ska avgöras av besvärsnämnden är av principiell betydelse för tillämpningen av lag i andra liknande fall eller om avgörandet i en sektion eller av en ordförande skulle komma att avvika från tidigare praxis, kan överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden förordna att ärendet ska behandlas i besvärsnämndens plenum.

Plenum är beslutfört när överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden såsom ordförande och minst hälften av besvärsnämndens övriga medlemmar är närvarande.

14 §

Behandlingen av ärenden

Folkpensionsanstalten är skyldig att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

16 §

Tjänsteåtal

Ordföranden, ordförandena med uppdraget som bisyssla och andra medlemmar i besvärsnämnden åtalas för tjänstebrott i Helsingfors hovrätt.

18 §

Finansiering

Kostnaderna för besvärsnämnden betalas av statens medel.

Arvodena för ordförandena med uppdraget som bisyssla och för medlemmarna bestäms enligt grunder som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

19 §

Arbetsordning

Närmare föreskrifter om besvärsnämndens organisation, delegationer och personal och om arbetet i besvärsnämnden finns i besvärsnämndens arbetsordning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Verksamheten vid besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden upphör vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden gäller efter ikraftträdandet av denna lag besvärsnämnden för social trygghet.

Ärenden som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid besvärsnämnden för social trygghet eller vid besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden överförs till behandling och avgörande i besvärsnämnden för social trygghet i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Mandattiden för de ordförande, vice ordförande samt övriga medlemmar och suppleanter vid besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden som har uppdraget som bisyssla löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.

4.

Lag

om upphävande av 12 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 12 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

2 §
Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 8 juni 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

1.

Lag

om ändring av lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) 2 och 4 §, 8 § 2—
4 mom., 11 § 2 mom., rubriken för 12 § samt 14 § 1 mom.,
av dem 2 § sådan den lyder i lagarna 1333/2011 och 1218/2016, 4 §, 8 § 4 mom. och 11 §
2 mom. sådana de lyder i lag 1298/2006, 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1318/2010, rubri-
ken för 12 § sådan den lyder i lag 805/2015 och 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1333/2011,
samt
fogas till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1298/2006 och 1318/2010, ett nytt
5 mom. och till 12 §, sådan den lyder i lag 805/2015, nya 5 och 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Besvärsnämndens ordförande och medlem- mar

Besvärsnämnden har en ordförande med uppdraget som huvudsyssla och minst tre vice ordförande med uppdraget som bisyssla. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder besvärsnämnden och svarar för dess verksamhet, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens administrativa ärenden på det sätt som närmare bestäms i arbetsordningen. *Ordföranden och vice ordförandena ska ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara förtrogna med de förmånssystem som behandlas i nämnden.*

Utöver ordföranden och vice ordförandena ska besvärsnämnden dessutom ha minst

Föreslagen lydelse

2 §

Besvärsnämndens ordförande och medlem- mar

Besvärsnämnden har en ordförande med uppdraget som huvudsyssla och minst tre vice ordförande med uppdraget som bisyssla. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder besvärsnämnden och svarar för dess verksamhet, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens administrativa ärenden. Närmare föreskrifter om uppgifterna för ordföranden med uppdraget som huvudsyssla finns i arbetsordningen.

Utöver ordföranden och vice ordförandena ska besvärsnämnden dessutom ha minst

Gällande lydelse

18 övriga medlemmar med uppdraget som bisyssla. Av medlemmarna med uppdraget som bisyssla ska minst

- 1) fyra medlemmar vara läkare,
- 2) fyra medlemmar vara förtrogna med arbetspensionsfrågor och ha avlagt annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt eller annars vara särskilt förtrogna med arbetspensionsförsäkringsfrågor,
- 3) åtta medlemmar vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden,
- 4) en medlem vara förtrogen med företagverksamhet,
- 5) en medlem vara förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet.

Läkarmedlemmarna ska vara legitimerade läkare och förtrogna med försäkringsmedicin. De medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden ska vara förtrogna med arbetspensionsfrågor inom den privata sektorn, kommunen eller staten.

De medlemmar som har uppdraget som bisyssla ska ha en personlig suppleant. Vad som i denna lag föreskrivs om medlemmarna i besvärsnämnden tillämpas även på suppleanterna.

Ordföranden, vice ordförandena och de övriga medlemmarna handlar under domaransvar.

4 §

Befrielse från medlemskap i besvärsnämnden och avgångsålder

I fråga om rätten för besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och medlemmar att kvarstå i uppdraget gäller vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten. Besvärsnämndens ordfö-

Föreslagen lydelse

18 andra medlemmar med uppdraget som bisyssla. Av medlemmarna med uppdraget som bisyssla ska minst

- 1) fyra medlemmar vara läkare,
- 2) fyra medlemmar vara *jurister*,
- 3) åtta medlemmar vara insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden,
- 4) en medlem vara förtrogen med företagverksamhet,
- 5) en medlem vara förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet.

Ordföranden, vice ordförandena och juristmedlemmarna ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst och vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. Ordföranden och vice ordförandena ska dessutom vara förtrogna med i synnerhet de förmånsystem som behandlas i nämnden och ordföranden ska ha i praktiken visad ledarförmåga. Läkarmedlemmarna ska vara legitimerade läkare. De övriga medlemmarna ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor.

Ordföranden och vice ordförandena har en gemensam suppleant på vilken tillämpas bestämmelserna om vice ordförande i denna lag. Ett tillräckligt antal suppleanter ska förordnas för de övriga medlemmarna med iakttagande av bestämmelserna om förordnande av medlemmar i 3 §. Vad som i denna lag föreskrivs om medlemmarna i besvärsnämnden och om behörigheten för dem tillämpas även på suppleanterna.

Ordföranden, vice ordförandena och de övriga medlemmarna handlar under domaransvar.

4 §

Befrielse från medlemskap i besvärsnämnden och avgångsålder

På rätten för besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar att kvarstå i uppdraget tillämpas vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten. Besvärsnämndens

Gällande lydelse

rande, vice ordförande och medlemmar är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 68 år. Om en plats som vice ordförande eller medlem i besvärsnämnden blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden.

8 §

Besvärsnämndens sammansättning vid avgörande

En sektion som behandlar besvärssärenden är beslutför när sektionens ordförande, en medlem som är förtrogen med arbetspensionsfrågor och som avlagt högre högskoleexamen i juridik eller någon annan medlem som är särskilt förtrogen med arbetspensionsförsäkringsfrågor, en läkarmedlem samt två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden är närvarande. En ytterligare förutsättning för beslutförheten är att

1) en medlem som är förtrogen med företagarkerksamhet är närvarande vid behandlingen av ett ärende vars avgörande i väsentlig grad är beroende av tillämpningen av lagen om pension för företagare (1272/2006) eller av bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den,

2) en medlem som är förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet är närvarande vid behandlingen av ett ärende vars avgörande i väsentlig grad är beroende av tillämpningen av lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), lagen om avträdelsepension (16/1974), lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992), lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994) eller av bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dessa.

En sektion är beslutför också när ordföranden och minst två andra medlemmar är när-

Föreslagen lydelse

ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år. Om en plats som vice ordförande eller som annan medlem med uppdraget som bisyssla i besvärsnämnden blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden.

8 §

Besvärsnämndens sammansättning vid avgörande

En sektion som behandlar besvärssärenden är beslutför när sektionens ordförande, en *juristmedlem*, en läkarmedlem samt två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden är närvarande. En ytterligare förutsättning för beslutförheten är att

1) en medlem som är förtrogen med företagarkerksamhet är närvarande vid behandlingen av ett ärende vars avgörande i väsentlig grad är beroende av tillämpningen av lagen om pension för företagare (1272/2006) eller av bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den,

2) en medlem som är förtrogen med lantbruksföretagarverksamhet är närvarande vid behandlingen av ett ärende vars avgörande i väsentlig grad är beroende av tillämpningen av lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006), lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), lagen om avträdelsepension (16/1974), lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992), lagen om stöd för nedläggning av växthusproduktion och äppelodling (1297/1994) eller av bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av dessa.

En sektion är beslutför också när ordföranden och minst två andra medlemmar är när-

Gällande lydelse

varande vid sektionens sammanträde, om alla de medlemmar som enligt 2 mom. skall vara närvarande vid behandlingen av ett ärende skriftligen före sammanträdet har förenat sig om föredragandens framställning och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

En förutsättning för en sektionens beslutförhet är dessutom att högst hälften av de närvarande medlemmarna är medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, medlemmar som är förtrogna med lantbruksföretagarverksamhet och medlemmar som är förtrogna med företagverksamhet och att den ena av de två i 2 mom. 1—3 punkten nämnda medlemmarna som är förtrogna med förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden har förordnats på framställning av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och den andra på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer.

11 §

Plenum

Plenum är beslutfört då ordföranden eller en vice ordförande samt minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. En förutsättning för plenums beslutförhet när besvärärenden avgörs är dessutom att högst hälften av de närvarande medlemmarna är medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, medlemmar förtrogna med lantbruksföretagarverksamhet och medlemmar förtrogna med företagverksamhet. För medlemmarna gäller då dessutom vad som bestäms i 8 §.

Föreslagen lydelse

varande vid sektionens sammanträde, om alla de medlemmar som enligt 2 *eller* 5 mom. ska vara närvarande vid behandlingen av ett ärende skriftligen *eller genom en anteckning i det elektroniska systemet för behandling av ärenden* före sammanträdet har förenat sig om föredragandens framställning och beslutsförslag och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

En förutsättning för en sektionens beslutförhet är dessutom att högst hälften av de närvarande medlemmarna är medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, medlemmar som är förtrogna med lantbruksföretagarverksamhet och medlemmar som är förtrogna med företagverksamhet och att den ena av de två i 2 mom. 1 *och* 2 punkten nämnda medlemmarna som är förtrogna med förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden har förordnats på framställning av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och den andra på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer.

Vid behandlingen av ett ärende vars avgörande inte beror på medicinska aspekter är sektionen med avvikelse från 2 mom. beslutfört när ytterligare en juristmedlem är närvarande i stället för läkarmedlemmen.

11 §

Plenum

Plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande samt minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. *I ärenden som gäller fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet för förvaltningssektionen är plenum beslutfört när minst hälften av de ojäviga medlemmarna är närvarande.* En förutsättning för plenums beslutförhet när besvärärenden avgörs är dessutom att högst hälften av de närvarande medlemmarna är medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, medlemmar förtrogna med lantbruksföretagarverksamhet och medlemmar för-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

trogna med företagarkerksamhet. För medlemmarna gäller då dessutom vad som föreskrivs i 8 §.

12 §

12 §

Tillämpning av förvaltningsprocesslagen

Tillämpning av förvaltningsprocesslagen, delgivning och sändande av handlingar

Ett beslut av besvärsnämnden delges så att det sänds per post genom brev till mottagaren under den adress som mottagaren har uppgett. Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som sökanden har uppgett, om inte något annat visas.

Pensionsanstalterna är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

14 §

14 §

Förvaltningsärenden

Förvaltningsärenden

I förvaltningssektionen behandlas besvärsnämndens förvaltningsärenden enligt arbetsordningen. Besvärsnämndens ordförande, eller vid förhinder för denne en av vice ordförandena, sammankallar förvaltningssektionen och är ordförande för sektionen. Övriga medlemmar i sektionen är besvärsnämndens vice ordföranden. Dessutom har förvaltningssektionen tre medlemmar av vilka en medlem utses av och bland de medlemmar i besvärsnämnden som förordnats på framställning av arbetsgivarorganisationerna, en medlem utses av och bland de medlemmar som förordnats på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens centralorganisationer och en medlem utses av och bland de medlemmar som förordnats på framställning av företagargorganisationerna och lantbruksföretagarorganisationerna.

I förvaltningssektionen behandlas besvärsnämndens förvaltningsärenden enligt arbetsordningen. Besvärsnämndens ordförande, eller vid förhinder för denne en av vice ordförandena, sammankallar förvaltningssektionen och är ordförande för sektionen. Övriga medlemmar i sektionen är besvärsnämndens vice ordförande. *Dessutom utser besvärsnämndens plenum till förvaltningssektionen en medlem som utses av och bland de medlemmar i besvärsnämnden som förordnats på framställning av arbetsgivarorganisationerna, en medlem som utses av och bland de medlemmar som förordnats på framställning av arbetstagarnas och tjänstemännens centralorganisationer och en medlem som utses av och bland de medlemmar som förordnats på framställning av företagargorganisationerna och lantbruksföretagarorganisationerna eller bland deras suppleanter.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

På den som förordnats till medlem av nämnden före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 2 § i den lydelse den hade vid lagens ikraftträdande.

Lagens 12 § 6 mom. tillämpas från och med den 1 april 2018.

2.

Lag

om ändring av lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om besvärsnämnden för olycksfallsärenden (1316/2010) 2 § 3 mom., 3 §, 5 § 1 mom., 6 §, 7 § 2 mom., 9 § 3 mom., 12 § 2 mom. och 13 § och
fogas till 2 § ett nytt 4 mom. och till 14 §, sådan den lyder i lag 804/2015, ett nytt 7 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Besvärsnämndens medlemmar

Ordföranden och vice ordförandena har en gemensam suppleant på vilken tillämpas det som i denna lag föreskrivs om vice ordförande och medlem. Var och en av de övriga medlemmarna har en personlig suppleant. På de personliga suppleanterna tillämpas det som i denna lag föreskrivs om besvärsnämndens medlemmar.

3 §

Behörighetsvillkor för medlemmarna.

Ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna ska ha avlagt högre högskoleexamen i juridik och vara väl förtrogna med olycksfallsförsäkringsfrågor. Ordföranden ska dessutom ha i praktiken visad ledarförmåga.

De medlemmar som är läkare ska vara legitimerade läkare.

Föreslagen lydelse

2 §

Besvärsnämndens medlemmar

Ordföranden och vice ordförandena har en gemensam suppleant på vilken tillämpas det som i denna lag föreskrivs om vice ordförande. *Ett tillräckligt antal suppleanter ska förordnas för de övriga medlemmarna med iakttagande av bestämmelserna om förordnande av medlemmar i 5 §. Vad som i denna lag föreskrivs om medlemmarna i besvärsnämnden och om behörigheten för dem tillämpas på suppleanterna.*

Ordföranden, vice ordförandena och de övriga medlemmarna handlar under domaransvar.

3 §

Behörighetsvillkor för medlemmarna

Ordföranden, vice ordförandena och de lagfarna medlemmarna ska ha avlagt *examen som ger behörighet för domartjänst* och vara förtrogna med *socialförsäkringsfrågor*. Ordföranden och vice ordförandena ska dessutom vara förtrogna med *i synnerhet de förmånssystem som behandlas i nämnden*. Ordföranden ska ha i praktiken visad ledarför-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

måga. Läkarmedlemmarna ska vara legitimerade läkare. De övriga medlemmarna ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor.

5 §

5 §

Förordnande av besvärsnämnden

Förordnande av besvärsnämnden

På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet besvärsnämndens ordförande tills vidare och de övriga medlemmarna för fem år i sänder.

På framställning av social- och hälsovårdsministeriet utnämner statsrådet besvärsnämndens ordförande tills vidare och de övriga medlemmarna för *högst* fem år i sänder.

6 §

6 §

Domared och domarförsäkran samt avgångsålder

Domarförsäkran och avgångsålder

När besvärsnämndens medlemmar tillträder sitt uppdrag ska de avlägga domared eller avge domarförsäkran i enlighet med vad som föreskrivs i 1 kap. 6 a och 7 § i rättegångsbalken, om de inte har gjort det tidigare.

Medlemmarna är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 68 år.

Besvärsnämndens medlemmar ska när de tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (673/2016).

Medlemmarna är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år.

7 §

7 §

Föredragande

Föredragande

Föredragandena ska ha avlagt högre högskoleexamen i juridik. I arbetsordningen bestäms närmare om föredragandenas uppgifter.

Föredragandena ska ha avlagt examen *som ger behörighet för domartjänst*. Närmare bestämmelser om föredragandenas uppgifter finns i arbetsordningen.

9 §

9 §

Beslutförhet i en sektion

Beslutförhet i en sektion

En sektion är beslutför också när sektionens ordförande och minst två andra medlemmar är närvarande, förutsatt att de av sektionens medlemmar som inte är närvarande skriftligen har meddelat före samman-

En sektion är beslutför också när sektionens ordförande och minst två andra medlemmar är närvarande, förutsatt att de av sektionens medlemmar som inte är närvarande skriftligen *eller genom en anteckning i*

Gällande lydelse

trädet att de förenar sig om föredragandens framställning och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

12 §

Plenum

Plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. En ytterligare förutsättning för beslutförhållanden är att minst en medlem förordnad på förslag av arbetsgivarorganisationerna och en medlem förordnad på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens organisationer samt en medlem förordnad på förslag av lantbruksföretagarorganisationerna är närvarande. Vid behandlingen av ärenden som gäller sökande av ändring får högst hälften av de närvarande medlemmarna vara medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden och medlemmar med kännedom om lantbruksföretagarnas verksamhet. Om avgörandet av ett ärende i väsentlig grad beror på medicinska aspekter ska också en läkarmedlem vara närvarande.

13 §

Förvaltningssektionen

Förvaltningsärendena behandlas i förvaltningssektionen. Ordförande i sektionen är besvärsnämndens ordförande och övriga medlemmar är besvärsnämndens vice ordförande och tre medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden, vilka utses så att de medlemmar som förordnats på förslag av arbetsgivarorganisationerna bland sig utser en medlem, de medlemmar som förordnats på förslag av arbetstagar- och tjänstemannaorganisationerna

Föreslagen lydelse

det elektroniska systemet för behandling av ärenden före sammanträdet har meddelat att de förenar sig om föredragandens framställning och *beslutsförslag* och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

12 §

Plenum

Plenum är beslutfört när ordföranden eller en vice ordförande och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. *I ärenden som gäller fastställande av bokslutet och beviljande av ansvarsfrihet för förvaltningssektionen är plenum beslutfört när minst hälften av de ojäviga medlemmarna är närvarande.* En förutsättning för plenums beslutförhållanden är dessutom att minst en medlem förordnad på förslag av arbetsgivarorganisationerna och en medlem förordnad på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens organisationer samt en medlem förordnad på förslag av lantbruksföretagarorganisationerna är närvarande. Vid behandlingen av ärenden som gäller sökande av ändring får högst hälften av de närvarande medlemmarna vara medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden och medlemmar med kännedom om lantbruksföretagarnas verksamhet. Om avgörandet av ett ärende i väsentlig grad beror på medicinska aspekter ska också en läkarmedlem vara närvarande.

13 §

Förvaltningssektionen

Förvaltningsärendena behandlas i förvaltningssektionen. Ordförande i sektionen är besvärsnämndens ordförande och övriga medlemmar är besvärsnämndens vice ordförande. *Till förvaltningssektionen hör dessutom tre medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden, vilka utses så att de medlemmar som förordnats på förslag av arbetsgivarorganisationerna bland sig utser en medlem, de medlemmar som förordnats på förslag av ar-*

Gällande lydelse

bland sig utser en medlem och de medlemmar som förordnats på förslag av lantbruksföretagarorganisationerna bland sig utser en medlem. Förvaltningssektionen är beslutför när ordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. Ärendena behandlas i enlighet med vad som föreskrivs i besvärsnämndens arbetsordning.

14 §

Behandlingen av ärenden

Föreslagen lydelse

betstagar- och tjänstemannaorganisationerna bland sig utser en medlem och de medlemmar som förordnats på förslag av lantbruksföretagarorganisationerna bland sig utser en medlem. Plenum fastställer valet av de föreslagna medlemmarna i förvaltningssektionen.

14 §

Behandlingen av ärenden

Försäkringsanstalterna är skyldiga att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På den som förordnats till medlem av nämnden före ikraftträdandet av denna lag tillämpas 3 § i den lydelse den hade vid lagens ikraftträdande.

Lagens 14 § 7 mom. tillämpas från och med den 1 april 2018.

3.

Lag

om ändring av lagen om besvärsnämnden för social trygghet

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om besvärsnämnden för social trygghet (1299/2006) 13 §,
ändras den finska språkdräkten i lagens rubrik samt rubriken för 1 kap., rubriken för 1 §, 1 §
 1 mom., 2—6, 8—11, 12, 16 samt 18 och 19 §,
 av dem 4 och 11 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 463/2008, 6 § sådan den lyder i lag
 711/2016, 8 § sådan den lyder i lag 463/2008, 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna
 463/2008 och 716/2010 och 10 a § 1 mom. sådan den lyder i lag 1319/2010, samt
fogas till lagen en ny 9 a § och 9 b § samt till 14 §, sådan den lyder i lag 807/2015, ett nytt
 9 mom. som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Uppgifter och medlemmar

1 §

Uppgifter och behörighet

Besvärsnämnden för social trygghet (be-
 svärnämnden) är första besvärinstans i
 ärenden som gäller utkomstskydd och som
 handläggs av Folkpensionsanstalten i enlig-
 het med vad som föreskrivs särskilt i de ifrå-
 gavarande förmånslagarna.

Föreslagen lydelse

1 kap.

Besvärsnämnden samt dess uppgifter och medlemmar

1 §

Besvärsnämndens uppgifter och behörighet

Besvärsnämnden för social trygghet (be-
 svärnämnden) är första besvärinstans i
 ärenden som gäller *utkomstskydd för arbets-*
lösa samt i ärenden som gäller utkomstskydd
 och som handläggs av Folkpensionsanstalten
 i enlighet med vad som föreskrivs särskilt i
 de ifrågavarande förmånslagarna.

2 §

Ordförande och medlemmar

Besvärsnämnden har en ordförande med
 uppdraget som huvudsyssla och en vice ord-
 förande med uppdraget som huvudsyssla
 samt fyra vice ordförande med uppdraget
 som bisyssla.

2 §

Besvärsnämndens medlemmar

Rättskipningsverksamheten i besvärsnäm-
 ndens sektioner leds av tre ordförande med
 uppdraget som huvudsyssla och högst fyra
 ordförande med uppdraget som bisyssla.
 Överdirektören och direktörerna för be-

Gällande lydelse

Dessutom har besvärsnämnden sex medlemmar som är läkare, sex lagfarna medlemmar och tolv medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden samt en personlig suppleant för var och en av dem. Medlemmarna innehar uppdraget som bisyssla. För de personliga suppleanterna gäller det som i lag föreskrivs om besvärsnämndens medlemmar.

3 §

Behörighetsvillkor för medlemmarna

Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla skall ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst och vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla skall dessutom ha i praktiken visad ledarförmåga.

Medlemmarna skall vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor samt vice ordförandena med uppdraget som bisyssla och de lagfarna medlemmarna dessutom ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst.

Föreslagen lydelse

svärnämnden är ordföranden med uppdraget som huvudsyssla.

Dessutom har besvärsnämnden som medlemmar med uppdraget som bisyssla minst sex läkarmedlemmar, minst nio juristmedlemmar samt 18 medlemmar som representerar kännedom antingen om ändringssökandenas förhållanden eller om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Dessutom finns i besvärsnämnden ett tillräckligt antal suppleanter. På suppleanterna tillämpas det som i lag föreskrivs om besvärsnämndens medlemmar.

Ordförandena och de övriga medlemmarna handlar under domaransvar.

3 §

Medlemmarnas behörighet och utnämning av dem

Bestämmelser om behörigheten för besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla finns i 4 §. Besvärsnämndens ordförande med uppdraget som bisyssla ska ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i nämnden.

De övriga medlemmarna i besvärsnämnden ska vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och juristmedlemmarna ska dessutom ha avlagt examen som ger behörighet för domartjänst.

Till besvärsnämndens andra sektioner än de som behandlar utkomstskydd för arbetslösa ska det utnämnas tolv medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Av dem ska tre medlemmar utnämnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer, fyra medlemmar på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens mest representativa centralorganisationer, en medlem på förslag av de mest representativa företagarorganisationerna och lantbruksföretagarorganisationerna och fyra medlemmar på förslag av de mest representativa organisationerna som representerar förmänstagarna.

Till besvärsnämndens sektioner som behandlar utkomstskydd för arbetslösa ska det utnämnas sex medlemmar med kännedom om

Gällande lydelse

De medlemmar som är läkare skall vara legitimerade läkare.

4 §

Uppgifterna för ordförandena med uppdraget som huvudsyssla och hur de utnämns

Statsrådet utnämner ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och beviljar dem tjänstledighet.

Ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder besvärsnämnden och svarar för verksamheten, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens förvaltningsärenden i enlighet med vad som närmare anges i arbetsordningen. De uppgifter som hör till vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla anges, utöver det som föreskrivs i 8 § 1 mom., i arbetsordningen.

5 §

När en plats som medlem blir ledig

Det som föreskrivs om innehavare av domartjänst gäller i fråga om medlemmarnas rätt att kvarstå i sitt uppdrag.

Om en plats som vice ordförande med uppdraget som bisyssla eller en plats som medlem blir ledig under mandattiden, förordnas en efterträdare för återstoden av mandattiden.

Föreslagen lydelse

förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Av dem ska hälften utnämnas på förslag av arbetsgivarföreningarnas mest representativa centralorganisationer och hälften på förslag av arbetstagarnas och tjänstemännens mest representativa centralorganisationer.

Läkarmedlemmarna och deras suppleanter ska vara legitimerade läkare.

4 §

Utnämning av samt uppgifter och behörighetsvillkor för överdirektören och direktörerna

I besvärsnämnden finns det en överdirektör och två direktörer som utnämns av statsrådet.

Överdirektören leder besvärsnämnden och svarar för verksamheten, övervakar att lagtolkningen är enhetlig i nämndens avgöranden och svarar för besvärsnämndens förvaltningsärenden. Närmare föreskrifter om uppgifterna för överdirektören finns i arbetsordningen. De uppgifter som hör till direktörerna anges i arbetsordningen.

Överdirektören och direktörerna ska ha avlagt examen som medför behörighet för domartjänst samt vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor och med de förmånssystem som behandlas i nämnden. Vidare ska de ha i praktiken visad ledarförmåga. Överdirektören ska dessutom ha erfarenhet av tjänstgöring som chef.

5 §

När en plats som medlem blir ledig

Det som föreskrivs om innehavare av domartjänst gäller i fråga om medlemmarnas rätt att kvarstå i sitt uppdrag.

Om en plats som ordförande med uppdraget som bisyssla eller en plats som medlem blir ledig under mandattiden, förordnas en efterträdare för återstoden av mandattiden.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Domarförsäkran och avgångsålder

Besvärsnämndens ordförande, vice ordförande och medlemmar ska när de tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (673/2016).

Ordföranden, *vice ordförandena* och medlemmarna är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 68 år.

6 §

Domarförsäkran och avgångsålder

Besvärsnämndens ordförande *med uppdraget som huvudsyssla, ordförande med uppdraget som bisyssla* och medlemmar ska när de tillträder sitt uppdrag avge domarförsäkran, om de inte har gjort det tidigare. Bestämmelser om domarförsäkran finns i 1 kap. 7 § i domstolslagen (673/2016).

Ordförandena *med uppdraget som bisyssla* och medlemmarna är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år.

8 §

Besvärsnämndens avdelningar och sektioner

Besvärsnämnden är administrativt uppdelad på två avdelningar. Besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla leder den ena avdelningen och svarar för dess resultat. Vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla leder den andra avdelningen på motsvarande sätt.

I besvärsnämnden avgörs ärendena i sektioner. Rättskipningsärenden avgörs på föredragning i en sektion med fem eller tre medlemmar, i en sammansättning med en domare, i en förstärkt sektion eller i plenum. Övriga ärenden avgörs i förvaltningssektionen, om den inte har hänskjutit ärendet till ordföranden med uppdraget som huvudsyssla eller till vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla.

En medlem som är läkare ska delta i behandlingen av ärenden där avgörandet i väsentlig grad beror på medicinska aspekter.

8 §

*Besvärsnämndens **sammansättning vid avgörande***

I besvärsnämnden avgörs besvärärendena i sektioner. Rättskipningsärenden avgörs på föredragning i en sektion med fem eller tre medlemmar, i en förstärkt sektion eller i plenum. Rättskipningsärenden får avgöras också av ordföranden ensam.

9 §

Sektion med fem medlemmar

I en sektion med fem medlemmar är ordföranden eller en vice ordförande för besvärsnämnden ordförande och en lagfaren med-

9 §

Medicinsk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar

I en medicinsk sammansättning med fem medlemmar ingår sektionens ordförande och som övriga medlemmar en juristmedlem, en

Gällande lydelse

lem, en medlem som är läkare och två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden medlemmar. Ett ärende behandlas i en sektion med fem medlemmar, om det gäller

- 1) rätt till sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007),
- 2) rätt till en förmån enligt lagen om handikappförmåner (570/2007) eller beloppet av en förmån enligt den lagen,
- 3) *rätt till en förmån enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (1192/2002),*
- 3 a) rätt till garantipension som beviljats enligt 7 § 2 mom. 2 punkten i lagen om garantipension (703/2010),
- 4) rätt till sjukdagpenning enligt 8 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller till partiell sjukdagpenning enligt 8 kap. 11 § i den lagen,
- 5) rätt till rehabiliteringspenning, yrkesinriktad rehabilitering eller medicinsk rehabilitering enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),
- 6) ersättning för företagshälsovård eller ersättning för semesterkostnader enligt sjukförsäkringslagen,
- 7) *huruvida någon omfattas av bosättningsbaserad social trygghet enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993), eller*
- 8) *undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut om en förmån som avses i 1—3, 3 a och 4—7 punkten eller återkrav av en sådan förmån.*

Föreslagen lydelse

läkarmedlem och två medlemmar med kännedom om ändringssökandenas förhållanden. Vid behandlingen av ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa ingår dock i sammansättningen sektionens ordförande och som övriga medlemmar en juristmedlem, en läkarmedlem och två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden.

Ett ärende behandlas i en *medicinsk sammansättning vid avgörande* med fem medlemmar, *när det är fråga om*

- 1) rätt till sjukpension enligt folkpensionslagen (568/2007),
- 2) rätt till en förmån enligt lagen om handikappförmåner (570/2007) eller beloppet av en förmån enligt den lagen,
- 3) rätt till garantipension som beviljats enligt 7 § 2 mom. 2 punkten i lagen om garantipension (703/2010),
- 4) rätt till sjukdagpenning enligt 8 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller till partiell sjukdagpenning enligt 8 kap. 11 § i den lagen,
- 5) rätt till rehabiliteringspenning enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005) eller till yrkesinriktad rehabilitering eller medicinsk rehabilitering enligt den lagen,
- 6) ersättning för företagshälsovård eller ersättning för semesterkostnader enligt sjukförsäkringslagen,
- 7) *ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa och där avgörandet av ärendet i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning.*

9 a §

Juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar

I en juridisk sammansättning med fem medlemmar ingår sektionens ordförande och som övriga medlemmar två juristmedlemmar och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

två medlemmar med kännedom om ändrings-sökandenas förhållanden. Vid behandlingen av ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa ingår dock i sammansättningen sektionens ordförande och som övriga medlemmar två juristmedlemmar och två medlemmar med kännedom om förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden.

Ett ärende behandlas i en juridisk sammansättning vid avgörande med fem medlemmar, när det är fråga om

1) ett ärende som gäller utkomstskydd för arbetslösa, där avgörandet av ärendet inte i väsentlig grad baserar sig på en medicinsk bedömning,

2) huruvida någon omfattas av bosättningsbaserad social trygghet enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

9 b §

Beslutförhet i en sammansättning vid avgörande

Också andra ärenden än de som nämns i 9 och 9 a § ska avgöras i en sammansättning med fem medlemmar, om ärendet är av särskilt stor betydelse för sökandens försörjning eller tillämpningen av lag.

Sektionen är beslutför när ordföranden och minst två andra medlemmar är närvarande, förutsatt att de av medlemmarna som inte är närvarande skriftligen eller genom en anteckning i det elektroniska systemet för behandling av ärenden före sammanträdet har meddelat att de förenar sig om föredragandens framställning och beslutsförslag och även de närvarande medlemmarna intar samma standpunkt.

10 §

Sektion med tre medlemmar

När andra ärenden än de som nämns i 9 § behandlas deltar i behandlingen ordföranden eller en av vice ordförandena för besvärsnämnden som ordförande och två lagfarna medlemmar eller en lagfaren medlem och en

10 §

Sammansättning vid avgörande med tre medlemmar

När andra ärenden än de som nämns i 9 och 9 a § behandlas hör till sammansättningen vid avgörande utöver sektionens ordförande även två juristmedlemmar eller en juristmedlem och en läkarmedlem. Sektionen är beslut-

Gällande lydelse

läkarmedlem. Sektionen är beslutför när ordföranden och en medlem är närvarande, förutsatt att den tredje medlemmen före sammanträdet skriftligen har meddelat att han eller hon förenar sig om föredragandens framställning och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

10 a §

Ärenden som ska avgöras av en ordförande

Besvärsnämndens ordförande eller en vice ordförande avgör på föredragning de besvärssärenden som gäller beloppet av en ersättning enligt 3 kap. 4 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen eller 3 kap. 5 § 1 mom. i den lagen.

11 §

Förstärkt sektion

Besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla, vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla eller en sektion kan förordna att ett ärende som behandlas i sektionen eller en fråga som hör till ärendet ska avgöras i en förstärkt sektion för att säkerställa en enhetlig tolkning. Den förstärkta sektionen består av ordföranden med uppdraget som huvudsyssla eller vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla som ordförande och utöver dem vice ordförandena med uppdraget som bisyssla samt medlemmarna i den sektion som tidigare har behandlat ärendet som medlemmar.

Den förstärkta sektionen är beslutför när minst två tredjedelar av medlemmarna är närvarande.

12 §

Plenum

Om ett ärende som skall avgöras av besvärsnämnden är av principiell betydelse för

Föreslagen lydelse

för när ordföranden och en medlem är närvarande, förutsatt att den tredje medlemmen skriftligen eller genom en anteckning i det elektroniska systemet för behandling av ärenden före sammanträdet har förenat sig om föredragandens framställning och beslutsförslag och även de närvarande medlemmarna intar samma ståndpunkt.

10 a §

Ärenden som ska avgöras av en ordförande

Besvärsnämndens ordförande eller en ordförande avgör på föredragning de besvärssärenden som gäller beloppet av en ersättning enligt 3 kap. 4 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen eller 3 kap. 5 § 1 mom. i den lagen.

11 §

Förstärkt sektion

Överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden eller en av besvärsnämndens sektioner kan förordna att ett ärende som behandlas i sektionen, eller avgörs av en ordförande, eller att en fråga som hör till ärendet ska avgöras i en förstärkt sektion för att säkerställa en enhetlig tolkning. I den förstärkta sektionen ingår som ordförande överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden och som medlemmar dessutom de övriga ordförandena med uppdraget som huvudsyssla och de ordföranden för sektioner som behandlar ärendegruppen i fråga och har uppdraget som bisyssla samt medlemmarna i den sektion som tidigare har behandlat ärendet.

Den förstärkta sektionen är beslutför när minst två tredjedelar av medlemmarna är närvarande.

12 §

Plenum

Om ett ärende som ska avgöras av besvärsnämnden är av principiell betydelse för till-

Gällande lydelse

tillämpningen av lag i andra liknande fall eller om avgörandet i en sektion skulle komma att avvika från tidigare praxis, kan ordföranden eller en vice ordförande för besvärsnämnden eller sektionen förordna att ärendet skall behandlas i besvärsnämndens plenum.

Plenum är beslutfört då besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla eller vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla såsom ordförande och minst hälften av besvärsnämndens övriga medlemmar är närvarande.

13 §

Förvaltningssektionen

Besvärsnämndens förvaltningsärenden behandlas i förvaltningssektionen. Sektionen består av besvärsnämndens ordförande med uppdraget som huvudsyssla, vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och vice ordförandena med uppdraget som bisyssla. Ärendena behandlas i enlighet med vad som föreskrivs i besvärsnämndens arbetsordning.

14 §

Behandlingen av ärenden

16 §

Tjänsteåtal

Ordföranden, vice ordförandena och andra medlemmar i besvärsnämnden åtalas för tjänstebrott i Helsingfors hovrätt.

Föreslagen lydelse

lämpningen av lag i andra liknande fall eller om avgörandet i en sektion eller av en ordförande skulle komma att avvika från tidigare praxis, kan *överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden* förordna att ärendet ska behandlas i besvärsnämndens plenum.

Plenum är beslutfört när *överdirektören eller en direktör för besvärsnämnden såsom ordförande* och minst hälften av besvärsnämndens övriga medlemmar är närvarande.

13 §

Förvaltningssektionen

(upphävs)

14 §

Behandlingen av ärenden

Folkpensionsanstalten är skyldig att avgiftsfritt sända besvärsnämnden handlingar i den form som besvärsnämnden kräver.

16 §

Tjänsteåtal

Ordföranden, *ordförandena med uppdraget som bisyssla* och andra medlemmar i besvärsnämnden åtalas för tjänstebrott i Helsingfors hovrätt.

Gällande lydelse

18 §

Finansiering

Kostnaderna för besvärsnämnden betalas av statens medel.

Arvodena för vice ordförandena med uppdraget som bisyssla och för medlemmarna bestäms enligt grunder som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

19 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om besvärsnämndens sekreterare, övriga tjänstemän och annan personal i arbetsavtalsförhållande samt om offentliggörande av nämndens avgöranden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om arbetet i besvärsnämnden finns i arbetsordningen som fastställs i besvärsnämndens plenum.

Föreslagen lydelse

18 §

Finansiering

Kostnaderna för besvärsnämnden betalas av statens medel.

Arvodena för *ordförandena* med uppdraget som bisyssla och för medlemmarna bestäms enligt grunder som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

19 §

Arbetsordning

Närmare föreskrifter om besvärsnämndens organisation, delegationer och personal och om arbetet i besvärsnämnden finns i besvärsnämndens arbetsordning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Verksamheten vid besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden upphör vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden gäller efter ikraftträdandet av denna lag besvärsnämnden för social trygghet.

Ärenden som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid besvärsnämnden för social trygghet eller vid besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden överförs till behandling och avgörande i besvärsnämnden för social trygghet i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Mandattiden för de ordförande, vice ordförande samt övriga medlemmar och suppleanter vid besvärsnämnden för social trygghet och besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden som har uppdraget som bisyssla löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.